

A-K Selberg

Vargarna

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

DEL I

Det var hon, det måste vara hon.

Kort, vippig klänning. Under den tajta jeans och träskor.

I den ena handen balanserade hon en kopp kaffe, i den andra höll hon en datorväska och en tunn sommarjacka.

Jag kikade genom fönstret. Hade hon förberett inspelningsutrustningen innan hon klev in på kaféet, slagit på den och lagt den i väskan, som jag själv? Eller tänkte hon nöja sig med att spela in på telefonen?

Hon satte sig och lade datorväskan och jackan på stolen bredvid.

Jag gick in.

Med ryggen mot henne köpte jag en kaffe. Hällde långsamt i mjölk. Tog några servetter. Fyllde ett vattenglas. Sedan bad jag den barska kassörskan, en matrona från en öststat som för det mesta låtsades som att hon ingenting hörde, om en bricka och fick en. Placerade koppen på den. Vattenglasets. Servetterna.

Blicken i nacken, lika tydligt som om hon hade lagt handen där.

”Ursäkta”, sa jag till kassörskan och lämnade brickan på disken. ”Ska bara på toaletten.”

Hon hann inte protestera, jag låste dörren till den skabbiga lilla toan och satte mig på locket. Hjärtat på väg mot halsen, som att jag skulle spy upp det.

Du, sa jag tyst. Ingen svarade. Det var din idé, sa jag. Inte min.

Telefonen pep. Med darriga fingrar fiskade jag upp den ur fickan.

Sms:et kom från en telefon bara några meter bort. ”Här”, stod det.

Jag reste mig och öppnade dörren utan att se åt det hållet. Hämtade brickan och försökte artigt bemöta kassörskans förbannelser, det skulle inte stå något i vägen i kassan.

Så fort jag vände mig mot lokalen fick vi ögonkontakt.

”Hej!” Hon log, vinkade och reste sig.

”Spelar du in?” sa jag lågt när vi hade tagit i hand och nickade mot telefonen som låg framför henne på bordet.

”Nej, nej.”

”Hur vet jag det?”

”Du kan få titta. Här, det är inga appar som är på.” Hon låste upp den och räckte över den.

”En Iphone. Det syns inte på dem när man spelar in.”

”Det är lugnt.” Hon såg mig i ögonen, hade satt sig ner igen och lutade sig fram över bordet. ”Du kan lita på mig.” I min egen väska snurrade diktafonen, vars mikrofon liknade två stora fasettögon. ”Berätta”, fortsatte hon, ”hur känns allt det här?” Hon tog en klunk kaffe. ”Är det sant som folk säger, att man känner sig som paria i en sån här rättsprocess?”

”Jag kommer inte svara på några sådana frågor. Det trodde jag var glasklart.”

”Okej, förlåt. Men . . . bara så att du vet. På min redaktion . . . Alltså, vi har en policy. Vi skriver ingenting utlämnande om brottsoffer, inget de inte har godkänt att vi publicerar.”

”Jag tänker inte prata med dig om någonting som har med det att göra. Det kommer ingen sådan berättelse. Inget du kan skriva ner och be mig godkänna sen. Om det är därför du är här.”

Hon suckade.

Utanför fönstret gled en ensam polisbil in på torget och parkerade vid fontänen. Framdörren öppnades, en kvinnlig polis klev ut, gick runt bilen och sträckte på benen. Mörkt hår i tofs, hjärtformat ansikte.

Norrbotten, tänkte jag. Luleå, morfar.

Poliskvinnan satte sig på huk bredvid bilen och började undersöka marken, som om hon sökte efter något.

”Vart tog du vägen?”

Journalisten lade sin hand över min på kafébordet. Jag ryckte till som om hon hade slickat på den. Ställde kaffet åt sidan. Det var odrickbart, hade antagligen stått och puttrat sedan nio då fiket öppnade.

”Du skrev att du hade frågor om högskolan”, sa jag.

Hon nickade. ”Jag känner till en del men inte allt.”

”Vem är det som har tipsat dig?”

”Vi tar en sak i taget. Berätta först. Jag publicerar ingenting om du inte vill det.”

”Du skulle kunna ha en inspelning igång på den där.” Jag nickade mot hennes telefon igen. ”När du spelar upp den för din chef kan han eller hon få för sig att etikprövningen med brottsofferperspektiv redan är genomförd och godkänd.”

”Han.” Hon suckade igen. ”Chefen, det är en han. Alltså, vi jobbar inte så. Men jag kan stänga av mobilen helt om det känns bättre för dig.”

Hon tryckte på knappen på sidan och räckte över telefonen. Skärmen var helt svart, jag lade fingret på hemknappen, mobilen var stendöd.

I hennes ansikte såg jag att källan hon betraktade satt på information som kunde vara sprängstoff men lika gärna betydelselös, eller både och på en och samma gång. Det är inte Gino, chefen på förlaget jag jobbade på, som har tipsat henne, tänkte jag. Utan en insider, någon på högskolan.

Åtalet hade väckts för bara ett par veckor sedan. Då hade förundersökningen blivit offentlig och det hade inte tagit lång tid innan de hittade mig på Flashback, lade ut länkar till namn och bild.

”Som jag har förstått det har de försökt mörka på högskolan att du finns där?” sa hon. Ute på torget sökte poliskvinnan

fortfarande efter något på marken. "Det är en myndighet. Det betyder att du har meddelarfrihet. De får inte utsätta medarbetare som pratar med journalister för represalier."

"Det funkade inte så. Plötsligt har man bara inget sammanhang längre, och säger man nåt om det framstår man som en galen rättshaverist."

"Du håller på med en avhandling. Ska disputera?"

"Ja."

"Kommer du kunna göra det om du *inte* pratar med mig då?"

"Point taken." Ett plötsligt leende, som om ansiktet inte kunde låta bli. "Men problemet är att om jag berättar för dig om högskolan..."

"Berättar vad?"

"Hur de har försökt mörka min polisanmälan mot JC." Jag ångrade mig direkt, kunde hon skriva det i tidningen nu? Ändå öppnade jag munnen för att fortsätta. "Det..."

"JC?" avbröt hon.

Äcklad hörde jag hur intimt det lät, varför kallade jag honom det? Skam sköljde genom kroppen.

"Arnault", sa jag snabbt och såg ner i bordet. "Det jag försökte säga är att om jag berättar något om högskolan så kan försvaret använda det sen i rättegången."

"Vem säger det?"

"Min advokat. De kan få det att se ut som att jag inte bara försöker sätta dit Arnault utan hans vänner också."

"Okej. Men du kanske kan ge mig några detaljer bara. En tidslinje."

Paus, hon flackade med blicken. Datorväskan stod kvar på stolen bredvid henne.

"Även om du har stängt av telefonen så skulle du kunna ha en inspelningsgrej där", sa jag och pekade.

"Jovisst..." Hon skakade uppgivet på huvudet, men tog inte upp väskan för att visa vad hon hade i den. Vid ett av

borden bredvid satt en ensam man i sextioårsåldern och åt en mazarin. Vid ett annat en mamma med två barn. Kanelbullar. Festis med apelsinsmak. Utanför på torget reste sig poliskvinnan till stående och höll upp något mot solen. "Ska vi gå ut?" sa journalisten. "Folk lyssnar, vi kan gå en promenad."

En kväll när Niklas hade kommit hem sent efter ett kvällspass på assistentjobbet hade det stått en polisman utanför hans ytterdörr och letat efter något på marken med en ficklampa. Vad söker du efter? hade Niklas frågat. Jag vet inte, hade polisen svarat.

Vi lämnade kaffekopparna på bordet och gick ut på torget samtidigt som poliskvinnan satte sig i bilen.

En tunn bris rufsade om journalistens hår. Vi gick mot trapporna till stora parken, hon hade stoppat ner telefonen i bakfickan på jeansen hon hade under klänningen. Datorväskan bar hon i armvecket, jackan låg över den.

"Det är en sak du berättar i förundersökningen om Arnault. Något vi undrar över på tidningen."

Jag stirrade på henne. "Glöm det. Bara glöm det."

"Okej. Okej."

"Vi är klara med det här nu."

"Förlåt. Snälla, jag fattar."

Vi hade stannat under bron där tunnelbanan gick. Mamman från fiket passerade oss med sina barn i riktning mot parken.

"Vi avslutar det här nu."

"Men du!" ropade hon när jag började gå. "Min bil står häruppe. Jag kan lämna väskan i den, okej?"

Jag vände, vi gick mot hennes bil som stod i en parkeringsficka uppe på Rågsvedsvägen. Hon öppnade bakluckan och slängde in väskan.

"Jackan. Du kan ha nåt i den också." Hon skakade på huvudet, men lade även den ovanpå väskan. "Och telefonen."

Hon såg uppgivet på mig. Tog upp den ur bakfickan och

stoppade ner den i ett fack i väskan. Sedan slog hon igen baskluckan och blev stående.

Jeansen hon hade under den tunna klänningen var snortajta, och klänningstyget i trikå vilade mot dem. Det skulle synts om hon bar något mer i fickorna.

En plötslig, förvirrande attraktion. Hon var snygg.

"Okej", sa jag. Lite öppnare, lite varmare. "Bra."

"Din handledare", sa hon. "Rickard, han satt i Forums styrelse?"

"Min före detta handledare."

Hon berättade vad hon visste om högskolan. Hennes redaktion hade begärt ut en mejlkonversation mellan Arnault och Rickard, professorn som satt i Forums styrelse och hade varit min handledare när jag polisanmälde.

"Det här pressmeddelandet?" sa hon.

"Det var Rickard som skrev det. Han sa aldrig till rektorn att det var fel."

"Varför?"

"Allt kom väl för nära när jag hade anmält, han blev rädd för att associeras med något brottsligt."

I pressmeddelandet högskolan gick ut med hade man försäkrat att Forums föreståndare inte hade utsatt medarbetarna för något allvarigare än oönskad intimitet.

"De hoppades säkert att allt bara skulle försvinna på institutionen", fortsatte jag. "Tänkte kanske att förundersökningen skulle bli nerlagd som de alltid blir i sådana här ärenden. Att allt skulle blåsa över och bara glömmas bort."

"När vi begärde ut mejlen mellan Rickard och Arnault meddelade högskolan att de var privata", sa journalisten, "och inte kunde lämnas ut. Vi överklagade till kammarrätten såklart men då visade det sig att mejltråden helt plötsligt hade försvunnit."

"Alla mejl sparas väl på högskolans server?"

"Där fanns de inte."

”Vad betyder det, att de hade raderat dem?”

Hon ryckte på axlarna. ”Ibland sparar myndigheter bara mejl i några månader. De kan ju ha försvunnit på det sättet.” Vi hade kommit fram till parkleken. Några mammor satt och pratade på bänkarna utanför fritidsgården medan de höll koll på barnen som lekte vid gungorna. ”Så här är det”, fortsatte hon. ”Det går kanske att skriva om det här utan att du träder fram. Men det får inte samma kraft. Och det vet pressavdelningen på högskolan såklart, de förutsätter att du inte kommer att göra det med tanke på omständigheterna. Sexualbrott och så vidare.”

”Där har de räknat rätt, det går inte.”

”Jag ska fundera lite på om det finns något sätt att gräva vidare i det här. Prata med min chef och mina källor. Vet du om det finns specifika mejltrådar vi borde begära ut? Mejl som du själv fått, skrivit eller fått vidarebefordrat till exempel.”

”Institutionen gjorde klart att ingenting som rörde det här fick tas på mejl eller sms, eftersom mejl är offentliga handlingar och telefoner kan hackas.”

”Ah!” Hon log.

”Jag blev hysterisk och vägrade, så några mejl finns det. Som jag alltså har skrivit själv till cheferna. Svaren är kortfattade och får mig att framstå som en galen haverist.”

”Underbart. Dem vill jag läsa. Kan jag begära ut dem alltså?”

Vi fortsatte förbi höghusen på Gillerbacken. Vissa av dem såg ut att ha skyddade terrasser på taket, dolda reservoarer av lyx mitt i miljonprogrammet. På andra sidan gatan bredde resterna av ängen ut sig, där ett bygge pågick. En gång hade I och B hittat en igelkott där, hoprullad till en boll i gräset. De hade blivit överlyckliga när den rullade upp sig.

Mitt i bostadsområdet.

Ett taggigt urdjur, som betraktade oss med sin tusenåriga blick.

Journalisten tystnade.

Vi gick mot centrum.

”Jag hör av mig”, sa hon när vi hade kommit tillbaka till hennes bil.

Jag såg efter henne när hon körde iväg. Under våren hade en chef på institutionen försökt få mig att ringa Elisabeth Massi Fritz, mitt målsägandebiträde. Hon ville att jag skulle be Massi Fritz kontakta åklagaren och undersöka möjligheten att få hela förundersökningen sekretessbelagd, för att inga uppgifter om högskolan skulle läcka ut.

Sekretessbelägga en hel förundersökning, sa jag rakt ut i luften när bilen försvann i backen ner mot Huddingevägen. Det gör man väl bara om det handlar om brott mot rikets säkerhet?

Sedan åtalet väcktes hade tidningarna vänt ut och in på förundersökningen, dissekerat förhören och gått igenom bevisningen. Och någon rotade i mitt liv. Sökte och grävde, rörde runt i det men försvann blixtnabbt så fort man såg i den riktningen. Det var bara ringarna på vattnet som blev kvar. Mejl som legat oöppnade i mejlboxen hade plötsligt öppnats. Bekanta som inte hade hört av sig på länge ringde, gjorde konstpauser och ställde sedan diskret en fråga för mycket, som om de ringde på uppdrag.

Du inbillar dig, sa hon. Du har inga bevis.

Min mor, Elisabet Selberg.

Död sedan decennier tillbaka dök hon upp när det passade och försvann lika snabbt som skuggorna i inkorgen.

När blir rätttegången, frågade hon nu. Datumet är inte satt, sa jag. Men efter sommaren nån gång. Du blir delgiven, sa hon. Vad är det, sa jag. Du blir kallad i ett brev som du ska skriva under och skicka tillbaka. Brott mot rikets säkerhet, sa jag. Vad? sa hon. Jag fattar inte, sa jag.

Såg en kung och en drottning framför mig. De satt stumma bredvid varandra.

Vad det handlar om, fortsatte jag. Vad det är som inte får komma ut. Vad var det ens jag pratade med journalisten om?

Sätt dig ner, sa hon. Ta det lugnt. Jag är lugn, sa jag. Hon sa: Du faller in i något metafysiskt. Det är mitt jobb, sa jag. Horace Engdahl, sa jag sedan. Det han yrade om i *Expressen* i våras. Att spärrarna har släppt hos någon eller några som sitter inne med kvalificerad information. Information om vad? Det vet han nog inte själv, sa hon.

Galen av paranoia spanade jag mot centrum.

Något syns i rättsprocessen, sa jag. Något som inte bara handlar om åtalspunkterna. Du tänker för mycket, sa hon. Allt har inte betydelse på en filosofisk nivå.

Jag gick nerför backen mot Lidl, som låg vid en obemannad mack.

Det finns filosofisk betydelse i allt, sa jag, men den framträder först i efterhand. Hegel, sa jag. Minervas uggla, sa jag. Den som sprider sina vingar först när skymningen faller. När skeendet är över och dammet har lagt sig, det är först då man förstår. Okej, sa hon. Vi säger så.

Det var varmt, luften dallrade över asfalten. Nyhetssajterna var fulla av pedagogiska illustrationer, extremväder till följd av klimatförändringar, värmeböljan spåddes hålla i sig hela sommaren.

En gång när Janas son var nyfödd hade hon fått motorstopp precis här, mitt i backen. Vi hade varit på väg till Lidl för att storhandla och hennes son hade suttit och sovit i bilbarnstolen i framsätet.

Nu hade hon kallats att vittna i rättegången.

Vi hade varit mitt i en diskussion om Simone Weil när motorn plötsligt lade av. Jana hade skrattat och låtit bilen rulla nerför backen, vi kom ända bort till viadukten bara några hundra meter från Lidl innan den stannade helt. Hon försökte vrida om nyckeln, men det var lönlöst. Vi fortsatte prata om Weil, som om ingenting hade hänt. Hur hennes socialistiska

engagemang egentligen hade hängt ihop med att hon sedan verkade ha blivit så religiös.

”Vi får skjuta på”, hade Jana sagt och öppnat bildörren.

Vi kom fram till att Weil måste ha sett konservatism som ett motstånd mot kapitalism.

Jag sköt på bilen medan Jana styrde. Hennes son sov vidare i barnstolen.

Det var sinnessjukt tungt, hjulen rubbades knappt, men till slut fick lårmusklerna fäste. Bilen rullade fortare och fortare. Det var benen som jobbade, armarna var bara ledare som förmedlade kraften. Var det så hon hade tänkt, Weil? Att religionen skulle förmedla kraften folket behövde för att styra sig självt.

När vi kom fram till bensinstationen bredvid Lidl sköt vi in bilen vid en pump och Jana började tanka.

”Är det inte något moralistiskt också i hennes idéer om det personliga”, undrade hon.

”Du menar att jaget och personligheten skulle ha med synd att göra? Handlar det inte mer om mystik? Självutplåning, att få kontakt med något anonymt och opersonligt.”

”Visst”, sa Jana. ”Det är sådant folk längtar efter idag också när individualismen är så stark. Bara det att det är så högstämt och heligt för henne. Jag tappar bort mitt jag hela tiden! Varen-
da gång jag uttalar det ordet faktiskt.” Hon skrattade, hängde tillbaka pumpen och började skruva på tanklocket. ”Vad är det som är så dramatiskt med det? Jag behöver inte få hjälp av någon sträng moral som förbjuder ordet ’jag’ för att uppnå sådana tillstånd, tvärtom.”

Vi diskuterade det paradoxala i en till synes självupptagen kultur, som samtidigt var så jaglös. Mediadreven som avlöste varandra, alla som rusade åt samma håll.

Jana satte sig i förarsätet och vred om nyckeln.

Ingenting hände.

Vi såg frågande på varandra. Batteriet var nytt, oljan påfylld,

vattnet likaså. Hennes son vaknade och började gråta. Hon lyfte upp honom ur bilbarnstolen, knäppte upp koftan och trasslade ut bröstet medan jag öppnade motorhuven. Ingen-ting såg konstigt ut, men jag var inte direkt någon expert.

Jana reste sig med sonen, ammade honom stående medan vi fortsatte prata.

”Jag tror hon menar att det opersonliga är en relation man så att säga föds i”, sa jag. ”En förutsättning för jaget. Och att det bara är genom den man kan höja sig över någon sorts idiotkollektiv. Man förstår sig själv genom något opersonligt och anonymt istället för att se sig själv med andras ögon.”

”Absolut. Men det är väl inget heligt med det, måste man kalla det för Gud? Varför skulle det vara just genom religionen det sker? Fan också”, fortsatte hon och pekade mot en rad av tomma parkeringsplatser. ”Vi får skjuta den dit bort. Den kanske kan stå där tills jag får tag på någon som kan hämta den.”

Jag lutade mig in över förarsätet, ställde in ratten och började baxa bilen i rätt riktning.

”Just det. Vi skulle ju storhandla!” sa Jana. ”Jag har inga blöjor kvar hemma.”

”Vi plockar upp ett paket och går hem till dig, jag kan hjälpa dig bära.”

”Nej, jag orkar inte.” Med sonen i famnen kollade hon bort mot Lidl. ”Vi storhandlar som vi tänkte. Det måste väl finnas någon vi kan lifta med hem sen?”

Det stod minst trettio bilar på Lidls parkeringsplats ett stenkast bort. De kunde inte gärna överge en ensamstående mamma med kassar, menade Jana och stegade iväg mot stormarknaden.

Jag började skratta och följde efter henne.

Vad hon än företog sig förutsatte hon att världen skulle älska att ordna sig efter hennes infall. Att den skulle få ut något av det.

Hon hade vuxit upp i Järna och gått på Solviksskolan, som

drevs av en radikaliserad utbrytargrupp inom antroposofin. De hade inte haft några skolböcker och ingen kursplan. När hon ville börja på universitetet fick hon en chock eftersom ingenting av det hon hade lärt sig om myter, litteratur och konst gällde där. Det var helt andra kunskapskrav som ställdes för att man ens skulle komma in på någon kurs. Då läste hon in allt hon hade missat på en folkhögskola och på Komvux.

”Jävla narcissister”, brukade hon säga om lärarna på Solvik. ”Vi barn var som deras accessoarer, allt handlade om att vi skulle uppfylla deras vision.”

Samtidigt måste de ha gjort någonting rätt, i alla fall med henne.

Jag fortsatte gå nerför backen där vi hade fått motorstopp.

Nu hade Jana flyttat från Rågsved och vi hade inte mycket kontakt. Hon hade blivit iskall när hon förstod att jag hade tagit med mig en man hem, som hon hade dejtat ett par gånger flera år tidigare. Hade jag gjort det för att göra henne svart-sjuk?

Antagligen.

Hon hade vägrat prata med mig sedan dess.

Polisen hade förhört henne om vad jag hade berättat för henne om åtalspunkterna. Åklagaren hade kallat henne att vittna i rättegången.

”Den här Jana”, hade Niklas sagt. ”Hur mycket av en loose cannon är hon egentligen? Hur vet du att hon kommer säga som det är i rätten om hon kan bli så upprörd att hon bryter kontakten över en sån där skitsak?”

Så fort jag kom hem och stack nyckeln i låset kom katterna rusande på andra sidan dörren.

Det plingade till i mobilen.

Journalisten.

Katterna kastade sig mot köket till sina matskålar när jag klev in. Jag stod kvar i hallen med telefonen i handen.

I garderoben hade jag slängt in ett oöppnat kuvert från Åklagarmyndigheten. Av tjockleken att döma innehöll det förundersökningen.

Jag såg mig själv i hallspegeln och visste knappt vem jag var.
Niklas svarta Black Sabbath-t-shirt.

Purpurfärgade bokstäver, ett tripplexponerat svärd.